

THE ROLE OF ACCOUNTANTS' KNOWLEDGE AND PROFESSIONAL STANDARDS IN INFLUENCING THE QUALITY OF FINANCIAL STATEMENTS IN EDUCATIONAL INSTITUTIONS UNDER THE OFFICE OF THE VOCATIONAL EDUCATION COMMISSION, CENTRAL REGION

Pornjit JARASYATPIPOP¹, Pipatpong ARUNYAKANON¹ and Kittsak SAETERN^{1*}

1 Faculty of Business Administration, Thongsook College, Thailand; thongsooksaraban@gmail.com
(Corresponding Author)

ARTICLE HISTORY

Received: 19 September 2025

Revised: 3 October 2025

Published: 16 October 2025

ABSTRACT

This study aimed to examine the knowledge, competencies, and professional standards of accountants that influence the quality of financial statements in educational institutions under the Office of the Vocational Education Commission in Thailand's Central Region. Data were collected from 122 accounting personnel using a questionnaire. Descriptive statistics included frequency, percentage, mean, and standard deviation (SD), while multiple regression analysis was used for inferential statistics. The findings revealed that overall accountant competencies were rated at a high level, especially in professional ethics and attitudes, followed by professional knowledge and skills. Professional standards were also rated highly, with carefulness receiving the highest average score, followed by legal compliance and professional expertise. Regression analysis showed that professional ethics had the strongest influence on financial statement quality, followed by professional skills and knowledge, all with statistical significance. However, professional attitude had no significant effect. Regarding professional standards, expertise and legal compliance significantly influenced financial statement quality, while carefulness did not.

Keywords: The Role of Accountants, Knowledge and Professional Standards, The Quality of Financial Statements in Educational Institutions

CITATION INFORMATION: Jarasyatpipop, P., Arunyakanon, P., & Saetern, K. (2025). The Role of Accountants' Knowledge and Professional Standards in Influencing the Quality of Financial Statements in Educational Institutions under the Office of the Vocational Education Commission, Central Region. *Procedia of Multidisciplinary Research*, 3(10), 98

บทบาทของนักบัญชีในด้านความรู้และมาตรฐานการทำงานที่มีต่อคุณภาพของงบการเงินในสถานศึกษา ภายใต้สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ภาคกลาง

พรจิตร จรัสญาติภิกพ¹, ภิพัฒน์พงศ์ อรัญญากานนท์¹ และ กิตติศักดิ์ แซ่เต๋น^{1*}

1 คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยทองสุข; thongsooksaraban@gmail.com (ผู้ประพันธ์บทความ)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีเป้าหมายเพื่อศึกษาความรู้ความสามารถและมาตรฐานการปฏิบัติงานของนักบัญชีที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพรายงานงบการเงินของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ภาคกลาง โดยเก็บข้อมูลจากบุคลากรด้านบัญชีจำนวน 122 คน ผ่านแบบสอบถาม และวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนาและการถดถอยพหุผลการศึกษาพบว่า นักบัญชีมีความรู้ความสามารถโดยรวมในระดับมากที่สุด โดยเฉพาะด้านจรรยาบรรณและเจตคติในวิชาชีพ ส่วนมาตรฐานการปฏิบัติงานพบว่าการทำงานด้วยความระมัดระวังได้รับคะแนนเฉลี่ยสูงสุด อย่างไรก็ตามการวิเคราะห์เชิงสถิติชี้ว่า ด้านจรรยาบรรณและทักษะวิชาชีพมีอิทธิพลต่อคุณภาพงบการเงินอย่างมีนัยสำคัญ ขณะที่เจตคติไม่มีผลต่อคุณภาพงบการเงิน และในด้านมาตรฐานการปฏิบัติงาน พบว่า ความชำนาญและการปฏิบัติตามกฎหมายมีผลต่อคุณภาพรายงานงบการเงินอย่างมีนัยสำคัญ ส่วนความระมัดระวังไม่มีอิทธิพลต่อคุณภาพงบการเงินของสถานศึกษาในสังกัด สอศ. ภาคกลาง

คำสำคัญ: บทบาทของนักบัญชี, ความรู้และมาตรฐานการทำงาน, คุณภาพของงบการเงินในสถานศึกษา

ข้อมูลการอ้างอิง: พรจิตร จรัสญาติภิกพ, ภิพัฒน์พงศ์ อรัญญากานนท์ และ กิตติศักดิ์ แซ่เต๋น. (2568). บทบาทของนักบัญชีในด้านความรู้และมาตรฐานการทำงานที่มีต่อคุณภาพของงบการเงินในสถานศึกษา ภายใต้สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ภาคกลาง. *Procedia of Multidisciplinary Research*, 3(10), 98

บทนำ

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เป็นหน่วยงานภาครัฐ มีฐานะเป็นนิติบุคคล และเป็นกรมตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน และกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการ มีสถานศึกษาในสังกัดจำนวน 428 แห่ง โดยใช้หลักการและนโยบายบัญชีสำหรับหน่วยงานภาครัฐตามประกาศกระทรวงการคลัง ฉบับที่ 2 ลงวันที่ 6 มกราคม พ.ศ. 2546 ซึ่งเป็นหลักการและนโยบายบัญชีที่กำหนดขึ้นตามเกณฑ์คงค้าง เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติเบื้องต้น เพื่อให้ผู้บริหารสามารถใช้ข้อมูลทางบัญชีเป็นเครื่องมือในการประเมินฐานะทางการเงินและผลการดำเนินงานทางการเงินได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งในระดับหน่วยงานและระดับภาพรวมของรัฐบาล

หลักการและนโยบายบัญชีหน่วยงานภาครัฐ ฉบับที่ 2 มีวัตถุประสงค์ให้ส่วนราชการระดับกรมและหน่วยงานภาครัฐลักษณะพิเศษใช้เป็นมาตรฐานในการกำหนดระบบบัญชีให้เหมาะสมกับบทบาท ภารกิจ และการบริหารจัดการภายในหน่วยงาน โดยต้องจัดส่งรายงานการเงินให้กระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลาง) อย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง ภายในระยะเวลา 90 วันหลังจากสิ้นรอบระยะเวลาบัญชี (30 กันยายนของทุกปี) เพื่อจัดทำรายงานการเงินของแผ่นดินในภาพรวมต่อไป

สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ทั้ง 428 แห่ง มีหน้าที่จัดส่งรายงานงบการเงินให้กับหน่วยงานต้นสังกัด โดยงานบัญชีเป็นผู้รับผิดชอบในการจัดทำ มีหน้าที่และความรับผิดชอบในการจัดทำเอกสารหลักฐาน บันทึกการบัญชี ปรับปรุงบัญชี และปิดบัญชีของสถานศึกษาตามระบบบัญชีและระเบียบที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการจัดทำรายงานงบการเงินและบัญชีเพื่อส่งให้ส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องภายในระยะเวลาที่กำหนดตามระเบียบ

นักบัญชีจำเป็นต้องศึกษาหาความรู้และมีทักษะในการปฏิบัติงาน มีมาตรฐานการบัญชีและระบบการรายงานทางการเงินที่ดี มีความครบถ้วนสมบูรณ์ในการนำเสนอตัวเลขและข้อมูลในงบการเงิน รวมถึงการเปิดเผยข้อมูลที่มีนัยสำคัญต่อการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจ ซึ่งส่งผลให้รายงานการเงินมีความถูกต้องและมีคุณภาพ ได้แก่ ความถูกต้องตามพระราชบัญญัติการบัญชี พระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี ความถูกต้องตามหลักจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชี ความถูกต้องตามมาตรฐานการบัญชี และความถูกต้องตามกฎหมายอื่นที่มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการจัดทำบัญชี ซึ่งทั้งหมดนี้เป็นแนวทางที่นักบัญชีต้องยึดถือในการปฏิบัติงาน (นิวัติ ทับทิมศรี, 2558)

ความรู้ความสามารถและมาตรฐานในการปฏิบัติงานเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการปฏิบัติงานบัญชี เพื่อใช้เป็นแนวทางในการควบคุมและดำเนินงานของนักบัญชีให้ถูกต้องตามจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ โดยสภาวิชาชีพบัญชีได้จัดทำจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีขึ้น และมีข้อกำหนดให้ปฏิบัติในเรื่องของความรู้ความสามารถและมาตรฐานในการปฏิบัติงานของนักบัญชี ซึ่งประกอบด้วย ความรู้ในวิชาชีพ ทักษะด้านวิชาชีพ เจตคติในวิชาชีพ และจรรยาบรรณของนักบัญชี

มาตรฐานในการปฏิบัติงานด้านบัญชีประกอบด้วย การปฏิบัติงานด้วยความชำนาญ การปฏิบัติงานตามกฎหมาย และการปฏิบัติงานด้วยความระมัดระวังรอบคอบ การที่นักบัญชีมีความรู้ความสามารถและมีมาตรฐานในการปฏิบัติงานจะส่งผลให้เกิดการรายงานงบการเงินที่ถูกต้องและมีคุณภาพ โดยข้อมูลที่ปรากฏในรายงานงบการเงินต้องมีความถูกต้องครบถ้วนตามเอกสารหลักฐานและกฎระเบียบข้อบังคับที่กรมบัญชีกลางกำหนด มีการตรวจสอบความถูกต้อง มีความน่าเชื่อถือ ปราศจากความผิดพลาดที่มีนัยสำคัญและความลำเอียง มีความทันต่อเวลา พร้อมให้ผู้ตัดสินใจใช้ข้อมูลได้ทันทีเมื่อข้อมูลนั้นมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ

งบการเงินต้องสามารถเปรียบเทียบกันได้ระหว่างรอบระยะเวลาที่ต่างกัน และมีความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาถึงบทบาทของนักบัญชีในด้านความรู้และมาตรฐานการทำงานที่มีต่อคุณภาพของงบการเงินในสถานศึกษา ภายใต้สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ภาคกลางโดยมีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาความรู้ความสามารถของนักบัญชีที่ส่งผลต่อคุณภาพรายงานงบการเงินของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ภาคกลางและศึกษามาตรฐานในการปฏิบัติงานของนักบัญชีที่ส่งผลต่อ

คุณภาพรายงานงบการเงินของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ภาคกลาง ผลการศึกษาจะช่วยให้สามารถระบุปัจจัยด้านความรู้ ทักษะ และจรรยาบรรณที่มีผลต่อความถูกต้องและความน่าเชื่อถือของรายงานงบการเงิน รวมถึงกำหนดแนวทางหรือมาตรฐานการปฏิบัติงานที่เหมาะสมสำหรับนักบัญชีในสถานศึกษา ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาบุคลากร การปรับปรุงระบบควบคุมภายใน และการกำหนดนโยบายด้านบัญชีที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น

การทบทวนวรรณกรรม

ความรู้ความสามารถทางการบัญชี

ข้อบังคับของสภาวิชาชีพบัญชี (ฉบับที่ 19) พ.ศ.2553 หมวด 3 ได้กำหนดแนวทางเกี่ยวกับความรู้ความสามารถของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีไว้ว่า ต้องใช้ความรู้ตามมาตรฐานวิชาชีพ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ความชำนาญ และประสบการณ์ทางวิชาชีพด้วยความมีสติ เอาใจใส่ และระมัดระวังรอบคอบ อีกทั้งต้องมีความสามารถเพียงพอในการปฏิบัติงานให้สำเร็จ มีความมุ่งมั่น ขยันหมั่นเพียร และศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาตนเองให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของวิชาชีพ

นอกจากนี้ ข้อบังคับของสภาวิชาชีพบัญชี ยังให้ความหมายของ “ความรู้ความสามารถ” ว่าเป็นการใช้ความรู้ ความชำนาญ ความเพียรพยายาม และความระมัดระวังในการปฏิบัติงาน เพื่อให้เกิดผลลัพธ์ที่มีประสิทธิภาพและอยู่บนพื้นฐานของมาตรฐานวิชาชีพและหลักวิชาการที่เกี่ยวข้อง โดยองค์ประกอบของความรู้ความสามารถทางการบัญชี ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ การใช้ความรู้ตามมาตรฐานวิชาชีพ ความสามารถในการปฏิบัติงาน ความมุ่งมั่นและขยันหมั่นเพียร และการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมอย่างต่อเนื่อง

ในด้านการพิจารณาคูณสมบัติของนักบัญชีมืออาชีพ ยังมีการกำหนดองค์ประกอบเพิ่มเติมอีก 5 ด้าน ได้แก่ ความรู้ในวิชาชีพ (Knowledge) ทักษะทางวิชาชีพ (Skills) คุณค่าแห่งวิชาชีพ (Professional Values) จรรยาบรรณในวิชาชีพ (Ethics) และเจตคติ (Attitudes) ซึ่งล้วนเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อคุณภาพของรายงานงบการเงิน

การที่นักบัญชีมีความรู้ความสามารถและมาตรฐานในการปฏิบัติงานอย่างครบถ้วน จะส่งผลให้รายงานงบการเงินมีความถูกต้องตามกฎหมายและข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง มีความน่าเชื่อถือ ปราศจากความผิดพลาดที่มีนัยสำคัญและความลำเอียง มีความทันต่อเวลา และสามารถเปรียบเทียบได้ในแต่ละรอบระยะเวลาบัญชี ซึ่งทั้งหมดนี้เป็นคุณลักษณะที่จำเป็นต่อการตัดสินใจของผู้บริหารและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในระดับหน่วยงานและระดับประเทศ

จากความสำคัญของประเด็นดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความมุ่งหมายที่จะศึกษาความรู้ความสามารถและมาตรฐานในการปฏิบัติงานของนักบัญชีที่ส่งผลต่อคุณภาพรายงานงบการเงินของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ภาคกลาง เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงประจักษ์ที่สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาระบบบัญชีและการบริหารจัดการทางการเงินของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ทฤษฎีเกี่ยวกับมาตรฐานการปฏิบัติงานทางการบัญชี

ข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี (ฉบับที่ 19) พ.ศ.2553 หมวด 3 ได้กำหนดมาตรฐานในการปฏิบัติงานของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีไว้อย่างชัดเจน โดยระบุว่า นักบัญชีต้องประกอบวิชาชีพให้สอดคล้องกับมาตรฐานวิชาชีพและมาตรฐานทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง อีกทั้งต้องปฏิบัติงานด้วยความระมัดระวังรอบคอบและความชำนาญ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีคุณภาพและน่าเชื่อถือ

ในระดับการบริหารภาครัฐ กรมบัญชีกลางได้กำหนดเกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติงานด้านบัญชีภาครัฐ ทั้งในด้านบัญชีการเงินและบัญชีบริหาร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2563 โดยประกอบด้วย 4 ประเด็นสำคัญ ได้แก่ ความถูกต้อง ความโปร่งใส ความรับผิดชอบ และความมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นหลักเกณฑ์ที่ใช้ในการกำกับดูแลการจัดทำบัญชีและรายงานการเงินของหน่วยงานภาครัฐให้มีความครบถ้วน ถูกต้อง เป็นปัจจุบัน และสามารถตรวจสอบได้

การปฏิบัติงานตามมาตรฐานเหล่านี้ไม่เพียงแต่สะท้อนถึงความรับผิดชอบของนักบัญชีต่อข้อมูลทางการเงินเท่านั้น แต่ยังเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยให้ผู้บริหารสามารถนำข้อมูลไปใช้ในการบริหารจัดการทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การเปิดเผยข้อมูลอย่างโปร่งใสและการจัดทำรายงานที่สามารถตรวจสอบได้ เป็นสิ่งที่จะช่วยเสริมสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และเป็นการยืนยันถึงความน่าเชื่อถือของหน่วยงานในภาพรวม

ดังนั้น มาตรฐานในการปฏิบัติงานของนักบัญชีจึงเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพของรายงานงบการเงินในภาครัฐ โดยเฉพาะในสถานศึกษาที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการจัดทำบัญชีและรายงานการเงินให้เป็นไปตามระเบียบและข้อบังคับที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัดจากการทบทวนวรรณกรรม ผู้วิจัยกำหนดสมมติฐานการวิจัยดังนี้

- 1) ความรู้ความสามารถของนักบัญชีมีอิทธิพลต่อคุณภาพรายงานงบการเงินของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ภาคกลาง
- 2) มาตรฐานการปฏิบัติงานของนักบัญชีมีอิทธิพลต่อคุณภาพรายงานงบการเงินของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ภาคกลาง

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร

ประชากร คือ ผู้จัดทำบัญชีของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ภาคกลาง จำนวน 122 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามจำนวน 122 ชุด เท่ากับจำนวนกลุ่มตัวอย่าง โดยดำเนินการแจกแบบสอบถามพร้อมชี้แจงวัตถุประสงค์ของการศึกษาและวิธีการตอบอย่างถูกต้องแก่ผู้ตอบ จากนั้นจึงเก็บรวบรวมแบบสอบถามเพื่อนำมาตรวจสอบความครบถ้วนและความถูกต้อง หากพบว่าแบบสอบถามไม่สมบูรณ์ ผู้ศึกษาจะดำเนินการแจกใหม่เพื่อให้ได้ข้อมูลครบตามจำนวนที่กำหนด เมื่อได้ข้อมูลครบถ้วนแล้วจึงนำไปวิเคราะห์ตามวิธีการทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิเคราะห์ข้อมูลทางสังคมศาสตร์ โดยแบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนาและการวิเคราะห์สถิติเชิงอนุมาน

- 1) การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา สถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
- 2) สถิติเชิงอนุมาน (Inferential statistics) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient) เป็นการวิเคราะห์ทางสถิติ เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ของตัวแปร 2 ตัว และทดสอบขนาดหรือระดับของความสัมพันธ์และการทดสอบสมมติฐานการวิจัยด้วยการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัย

- 1) ความรู้ความสามารถของนักบัญชีโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.56 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านเจตคติในวิชาชีพมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด เท่ากับ 4.70 รองลงมาคือ ด้านจรรยาบรรณของนักบัญชี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.67 ต่อมาคือ ด้านความรู้ในวิชาชีพ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.50 และด้านทักษะทางวิชาชีพ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.36 ตามลำดับ

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้ความสามารถของนักบัญชีในภาพรวม

(n = 122)

ความรู้ความสามารถของนักบัญชีในภาพรวม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับปัจจัย	ลำดับ
1) ด้านความรู้ในวิชาชีพ	4.50	0.30	มากที่สุด	3
2) ด้านทักษะด้านวิชาชีพ	4.35	0.27	มากที่สุด	4
3) ด้านเจตคติในวิชาชีพ	4.70	0.20	มากที่สุด	1
4) ด้านจรรยาบรรณของนักบัญชี	4.67	0.28	มากที่สุด	2
รวม	4.56	0.26	มากที่สุด	

2) มาตรฐานการปฏิบัติงานของผู้ทำบัญชีในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ภาคกลาง โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.71 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการปฏิบัติงานด้วยความระมัดระวังรอบคอบ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 4.78 รองลงมาคือ ด้านการปฏิบัติงานตามกฎหมาย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.75 และสุดท้ายคือ ด้านการปฏิบัติงานด้วยความชำนาญ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.61

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับมาตรฐานการปฏิบัติงานด้านบัญชีในภาพรวม

(n = 122)

มาตรฐานการปฏิบัติงานด้านบัญชีในภาพรวม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับปัจจัย	ลำดับ
1) ด้านการปฏิบัติงานด้วยความชำนาญ	4.61	0.21	มากที่สุด	3
2) ด้านการปฏิบัติงานตามกฎหมาย	4.75	0.32	มากที่สุด	2
3) ด้านการปฏิบัติงานด้วยความระมัดระวังรอบคอบ	4.78	0.35	มากที่สุด	1
รวม	4.71	0.29	มากที่สุด	

3) ความรู้ความสามารถของนักบัญชีที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพรายงานงบการเงินของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ภาคกลาง ได้แก่ ด้านจรรยาบรรณของนักบัญชี ซึ่งส่งผลต่อคุณภาพรายงานงบการเงินมากที่สุด ($B = 0.537$) รองลงมาคือ ด้านทักษะทางวิชาชีพ ($B = 0.202$) และด้านความรู้ในวิชาชีพ ($B = 0.161$) ตามลำดับ ส่วนด้านเจตคติในวิชาชีพบัญชีไม่มีอิทธิพลต่อคุณภาพรายงานงบการเงินของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ภาคกลาง

ตารางที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย (Coefficients-a) ของโมเดลที่ 1 และโมเดลสมการถดถอยพหุคูณของความรู้ความสามารถของนักบัญชีที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพรายงานงบการเงินของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ภาคกลาง

Model	Unstandardized		Standardized	t	Sig.
	Coefficients		Coefficients		
	B	Std. Error	Beta		
ค่าคงที่ (Constant)	.819	.211		6.607	.000*
ด้านความรู้ในวิชาชีพ	.161	.027	.048	1.384	.000*
ด้านทักษะด้านวิชาชีพ	.202	.021	.246	5.834	.000*
ด้านเจตคติในวิชาชีพ	.124	.023	.076	2.427	.152
ด้านจรรยาบรรณของนักบัญชี	.537	.030	.005	.179	.000*

a. Dependent Variable: คุณภาพรายงานงบการเงิน

4) มาตรฐานการปฏิบัติงานของนักบัญชีที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพรายงานงบการเงินของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ภาคกลาง ได้แก่ ด้านการปฏิบัติงานด้วยความชำนาญ ($B = 0.469$) ซึ่งมีอิทธิพลมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการปฏิบัติงานตามกฎหมาย ($B = 0.217$) ส่วนด้านการปฏิบัติงานด้วยความระมัดระวังรอบคอบไม่มีอิทธิพลต่อคุณภาพรายงานงบการเงินของนักบัญชีในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ภาคกลาง

ตารางที่ 4 ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย (Coefficients-a) ของโมเดลที่ 1 และโมเดลสมการถดถอยพหุคูณของ มาตรฐานการปฏิบัติงานของนักบัญชีที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพรายงานงบการเงินของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ภาคกลาง

Model	Unstandardized		Standardized	t	Sig.
	Coefficients		Coefficients		
	B	Std. Error	Beta		
ค่าคงที่ (Constant)	.721	.210		6.613	.000*
ด้านการปฏิบัติงานด้วยความชำนาญ	.469	.026	.046	1.386	.000*
ด้านการปฏิบัติงานตามกฎหมาย	.216	.020	.245	5.836	.000*
ด้านการปฏิบัติงานด้วยความ ระมัดระวังรอบคอบ	.115	.021	.075	2.428	.143

a. Dependent Variable: คุณภาพรายงานงบการเงิน

สรุปและอภิปรายผล

การศึกษาเรื่อง บทบาทของนักบัญชีในด้านความรู้และมาตรฐานการทำงานที่มีต่อคุณภาพของงบการเงินในสถานศึกษา ภายใต้สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ภาคกลางสามารถอภิปรายได้ดังนี้

1) ความรู้ความสามารถของนักบัญชีที่ส่งผลต่อคุณภาพรายงานงบการเงินของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ภาคกลาง ได้แก่ ความรู้ด้านจรรยาบรรณ ซึ่งมีอิทธิพลสูงสุด โดยนักบัญชีต้องมีความโปร่งใส เที่ยงธรรม ซื่อสัตย์สุจริต และเป็นอิสระในการปฏิบัติงาน นอกจากนี้ยังต้องมีทักษะวิชาชีพ เช่น การแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารในงานบัญชี รวมถึงความรู้พื้นฐานด้านบัญชีที่ได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องผ่านการอบรมและสามารถนำมาใช้ในงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับงานของ ชัยวิชญ์ คาภิรัมย์ (2554) ที่ชี้ว่า ความรู้ ทักษะ และเจตคติทางวิชาชีพบัญชีมีผลเชิงบวกต่อความสำเร็จในการทำงาน โดยเฉพาะการแก้ไขปัญหาอย่างมีเหตุผลและรวดเร็ว เช่นเดียวกับ จิตติมา ขาตา (2562) ที่พบว่า ความรู้ ทักษะ จรรยาบรรณ และประสบการณ์การทำงานของนักบัญชีมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิภาพงานบัญชีในด้านความถูกต้อง ครบถ้วน และเชื่อถือได้

อย่างไรก็ตาม ผลการศึกษานี้แตกต่างจาก สุภาพร ยอดมิ่ง (2558) ซึ่งพบว่า ความรู้ ทักษะ คุณค่า และจรรยาบรรณทางวิชาชีพบัญชีไม่มีผลกระทบเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญต่อคุณภาพข้อมูลทางบัญชี ยกเว้นด้านทัศนคติที่มีผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการศึกษานี้ชี้ให้เห็นว่า “จรรยาบรรณ” เป็นปัจจัยสำคัญที่สุดที่ส่งผลต่อคุณภาพรายงานงบการเงินในบริบทของสถานศึกษาอาชีวศึกษา ซึ่งสะท้อนถึงความจำเป็นในการพัฒนานักบัญชีให้มีคุณธรรมและความรับผิดชอบควบคู่กับความรู้และทักษะทางวิชาชีพ เพื่อยกระดับความน่าเชื่อถือและประสิทธิภาพของการรายงานทางการเงินในภาครัฐ.

2) มาตรฐานการปฏิบัติงานของนักบัญชีที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพรายงานงบการเงินของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ภาคกลางมากที่สุด คือ ด้านการปฏิบัติงานด้วยความชำนาญ รองลงมาคือ ด้านการปฏิบัติงานตามกฎหมาย โดยนักบัญชีที่มีความชำนาญจะสามารถจัดทำรายงานงบการเงินได้อย่างถูกต้อง รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ ขณะที่การปฏิบัติตามกฎหมายช่วยให้การจัดทำรายงานเป็นไปตามระเบียบและข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับงานของ วราภรณ์ ชัชกุล (2560) ซึ่งพบว่า การปฏิบัติงานด้วยความชำนาญมีผลกระทบเชิงบวกต่อคุณภาพงานบัญชีมากที่สุด ($\beta = 0.536$) รองลงมาคือ การปฏิบัติงานตามกฎหมาย ($\beta = 0.327$) และการปฏิบัติงานด้วยความระมัดระวังรอบคอบ ($\beta = 0.167$) เช่นเดียวกับ อรรถพร ต้นพิพัฒน์อารีย์ (2560) ที่พบว่า สภาพแวดล้อมทางกฎหมายมีอิทธิพลต่อคุณภาพรายงานทางการเงินของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตกรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.04 โดยสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงคุณภาพรายงานได้ถึงร้อยละ 68.4

อย่างไรก็ตาม มาตรฐานด้านการปฏิบัติงานด้วยความระมัดระวังรอบคอบกลับไม่ส่งผลต่อคุณภาพรายงานงบการเงินของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ภาคกลาง ซึ่งอาจเกิดจากลักษณะงานที่สามารถปรับปรุงข้อมูลก่อนการปิดงวดบัญชีได้ ทำให้ความรอบคอบไม่เป็นปัจจัยหลักในการกำหนดคุณภาพของรายงานงบการเงินในบริบทนี้

จุดเด่นของผลการศึกษา คือ การเน้นย้ำถึงความสำคัญของ “ความชำนาญ” และ “การปฏิบัติตามกฎหมาย” ในการยกระดับคุณภาพรายงานงบการเงิน ซึ่งสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนามาตรฐานวิชาชีพและการอบรมบุคลากรด้านบัญชีในสถานศึกษาอาชีวศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

- 1) ด้านความรู้ความสามารถของนักบัญชี ควรมีการจัดอบรมให้ความรู้ ทั้งในด้านความรู้ในวิชาชีพ ด้านทักษะวิชาชีพ ด้านเจตคติในวิชาชีพ และด้านจรรยาบรรณของนักบัญชี เพื่อให้ได้ข้อมูลรายงานงบการเงินที่มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น
- 2) ด้านมาตรฐานการปฏิบัติงานของนักบัญชี ผู้บริหารควรมีการกำหนดมาตรฐานในการปฏิบัติงานโดยต้องยึดถือปฏิบัติตาม ไม่ว่าจะเป็นการปฏิบัติงานด้วยความชำนาญ การปฏิบัติงานตามกฎหมาย และการปฏิบัติงานด้วยความระมัดระวังรอบคอบ เพื่อให้ได้ข้อมูลรายงานงบการเงินที่มีคุณภาพและถูกต้องตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ควรขยายขอบเขตการศึกษาไปยังสถานศึกษาในภูมิภาคอื่น ๆ ทั่วประเทศ เพื่อเปรียบเทียบความรู้ความสามารถและมาตรฐานในการปฏิบัติงานของนักบัญชีในแต่ละภูมิภาค ซึ่งอาจมีบริบทการทำงานและข้อจำกัดที่แตกต่างกัน อันจะช่วยให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมและสามารถนำไปใช้ในการกำหนดนโยบายหรือแนวทางการพัฒนานักบัญชีในระดับประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2) ควรศึกษาตัวแปรเพิ่มเติมที่อาจส่งผลกระทบต่อคุณภาพรายงานงบการเงิน เช่น ปัจจัยด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่ใช้ในการจัดทำบัญชี หรือการสนับสนุนจากผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อให้สามารถวิเคราะห์องค์ประกอบที่มีผลกระทบต่อคุณภาพรายงานงบการเงินได้อย่างรอบด้าน และนำไปสู่การพัฒนากระบวนการบัญชีของสถานศึกษาให้มีความทันสมัยและแม่นยำมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์. (2553). ข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี (ฉบับที่ 1) เรื่องจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี พ.ศ.2553. สืบค้นจาก http://accounting.bus.tu.ac.th/pdf/ข้อบังคับสภา_ฉบับ_19_จรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี.pdf.
- จิตติมา ขาดา, สุพิศ ฤทธิ์แก้ว และ สมนึก เอื้อจิระพงษ์พันธ์. (2562). ความรู้ความสามารถของนักบัญชีและความเข้าใจในมาตรฐานการจัดทำบัญชีภาครัฐที่มีผลต่อประสิทธิภาพงานบัญชีของสำนักงานอัยการสูงสุด. *วารสารนักบริหาร มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์*, 39(2).
- ชัชวิชัย คามิรัมย์. (2554). ผลกระทบของความรู้ความสามารถทางการบัญชีและประสบการณ์ด้านการสอบบัญชีที่มีต่อความสำเร็จในการทำงานของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย. *วารสารการบัญชีและการจัดการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 3(3).
- ชัยนรินทร์ วีระสถาวณชัย. (2548). International Education Standards (IES). *สมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย*, 1(4), 1-12.
- นิธิตี ทับทิมศรี. (2558). แนวทางการปฏิบัติงานบัญชีของนักบัญชีไทย. *วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยเวสเทิร์นมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 1(2).
- สุภาพร ยอดมิ่ง. (2558). สมรรถนะทางวิชาชีพบัญชีที่มีผลต่อคุณภาพข้อมูลทางบัญชีของสำนักงาน กสทช. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่*, 9(2), 58-59.
- วรารณ ชัชกุล. (2560). มาตรฐานการปฏิบัติงานที่มีผลต่อคุณภาพงานบัญชีของสำนักงานบัญชีในเขตภาคตะวันออก. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี*, 11(1), 65.
- อรรถพร ตันติพัฒน์อารีย์. (2560). ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพรายงานทางการเงินของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตกรุงเทพมหานคร. การค้นคว้าอิสระบัญชีมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- Herzberg, F., Mausner, B., & Snyderman, B. B. (1959). *The motivation to work*. New York: Wiley.

Data Availability Statement: The raw data supporting the conclusions of this article will be made available by the authors, without undue reservation.

Conflicts of Interest: The authors declare that the research was conducted in the absence of any commercial or financial relationships that could be construed as a potential conflict of interest.

Publisher's Note: All claims expressed in this article are solely those of the authors and do not necessarily represent those of their affiliated organizations, or those of the publisher, the editors and the reviewers. Any product that may be evaluated in this article, or claim that may be made by its manufacturer, is not guaranteed or endorsed by the publisher.

Copyright: © 2025 by the authors. This is a fully open-access article distributed under the terms of the Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International (CC BY-NC-ND 4.0).